

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: L. Mitrofan)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Anton, V. Cotorobai, A. Bostan)

ÎNCHEIERE

4 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Ruslan Țopa și de
Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ruslan Țopa
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii
Procuratura Generală și Ministerul Afacerilor Interne cu privire la încasarea
prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire
penală, procuratură și instanța de judecată,

împotriva deciziei din 16 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 16 aprilie 2018, Ruslan Țopa a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii
Procuratura Generală și Ministerul Afacerilor Interne, prin care a solicitat încasarea
sumei de 395 460 de lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 600 000 de lei cu
titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire
penală, procuratură, instanță de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că la 20 martie 2008 de către SUP CSP
Buiucani, mun. Chișinău a fost pornită cauza penală în baza art. 217¹ alin. (4) lit.
d) Cod Penal. Conform învinuirii aduse, exercitând funcția de inspector superior al
Direcției Misiuni Speciale a Ministerului Afacerilor Interne i-a fost încredințată
comitere infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (5), 46, 217¹ alin. (4) lit. b), c) și
d) din Cod penal și ca urmare a fost pus sub învinuire la 29 martie 2008.

Pe parcursul examinării cauzei penale, perioada totală de executare a arestului
a durat 15 luni și 13 zile, de la 26 martie 2008 până la 5 decembrie 2008 fiind
deținut în stare de arest preventiv în cadrul izolatorului de detenție provizorie al
Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, iar în perioada 5
decembrie 2008 - 8 iulie 2009 deținut în stare de arest preventiv în Penitenciarul
nr. 13.

Reclamantul a mai menționat că prin decizia din 28 noiembrie 2017 a Curții
de Apel Chișinău a fost achitat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 42,
alin. (5), 46, 217¹ alin. 4) lit. b), c) și d) Cod penal din motiv că fapta nu a fost
comisă de inculpat.

Totodată, a fost achitat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. e) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, decizie menținută și de Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 30 mai 2018.

Reclamantul a reiterat că prin ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 165ef din 18 aprilie 2008, Ruslan Țopa a fost suspendat din funcția deținută la demersul Procuraturii Generale din 9 aprilie 2018, ca efect a pornirii urmăririi penale.

Ulterior, la 15 martie 2019 prin ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 37ef cu privire la revenirea în exercițiul funcției, a fost restabilit.

A considerat că acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești pe parcursul examinării cauzei penale s-au răsfrânt negativ asupra stării materiale a familiei, având 2 copii și fiind unicul întreținător, a fost lipsit de sursele financiare din momentul reținerii, 26 martie 2008 și până la restabilirea în funcție, 15 martie 2019, astfel fiind lipsit de posibilitatea de a munci și de a primi salariu, care îi dădeau posibilitatea de a-și întreține familia, cauzându-i-se un prejudiciu material considerabil.

Conform certificatului eliberat de Ministerul Afacerilor Interne din 01 octombrie 2018 privind salariul și alte venituri realizate pe lunile decembrie 2007, ianuarie, februarie 2008, se confirmă că Ruslan Țopa a avut un salariu mediu în sumă de 2 181,62 de lei. Astfel suma prejudiciului material cauzat pe perioada arestării și ulterior suspendării ilegale din funcție constituind suma de 286 883 de lei.

De asemenea, reclamantul a reiterat că urmează a fi încasat și coeficientul de inflație, rata inflației, care pentru perioada respectivă constituie suma de 108 577 de lei.

A mai invocat că prejudiciul moral urmează a fi încasat deoarece i-a fost cauzat urmare a „trăirilor emoțiilor negative în urma tragerii ilegale la răspunde penală, fiind permanent stresat ca rezultat al suferințelor și nervozităților suportate în cadrul multiplelor interogări pe parcursul procesului penal care a durat o perioadă îndelungată de timp și nemijlocit aflarea în arest o perioadă de 15 luni și 13 zile”. Din cauza suspendării din funcție a fost lipsit de salariu de funcție, care era pentru el și membrii familiei sale unica sursă de venit, acest fapt constituind și un risc sporit de desfacere a căsătoriei din lipsă de venit.

Reclamantul a notat că activând în funcție de inspector superior al Direcției Misiuni Speciale a Ministerului Afacerilor Interne, prin urmărirea penală ilegală i-a fost lezată demnitatea și reputația profesională în cadrul colectivului de muncă, iar gravitatea acestei situații este esențială pentru sine ca personalitate.

Astfel, reclamantul a considerat că ilegal a fost tras la răspundere penală și ca urmare statul urmează să îi achite o despăgubire morală în mărime de 600 000 de lei în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Prin hotărârea din 28 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial acțiunea. S-a încasat din contul statului prin intermediul Ministerului Justiției în contul lui Ruslan Țopa suma de 395 460 de lei cu titlul de prejudiciu material și suma de 100 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest cererea s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din 16 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile declarate de Ruslan Țopa, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală și s-a menținut hotărârea din 28 octombrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că din conținutul cadrului legal aplicabil speței rezultă faptul că cererea de chemare în judecată depusă de Ruslan Țopa este întemeiată și derivă din prevederile art. 3, 6 lit. a) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii instanțelor judecătorești care reglementează că, dreptul la repararea prejudiciului, inclusiv moral în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare.

Astfel, Colegiul a constatat că instanța de fond just și întemeiat a dispus încasarea în beneficiul lui Ruslan Țopa a prejudiciului material în sumă de 395 460 de lei, deoarece acesta din momentul suspendării din funcție în legătură cu inițierea cauzei penale, 26 martie 2008 și până la emiterea ordinului nr. 37ef din 15 martie 2019, cu privire la revenirea în exercițiul funcției a fost lipsit de posibilitatea de a munci și a beneficia de veniturile provenite din salariu.

Instanța de apel, reieșind din reglementările art. 7 lit. a) al Legii nr. 1545, în speță a constatat cu certitudine existența temeiului legal de încasare a prejudicial material, cauzat urmare a suspendării din funcție a apelantului pentru perioada procedurilor penale demarate în privința sa (26 martie 2008 – 15 martie 2019), care urmare a emiterii în privința ultimului a unei decizii judiciare de achitare – sau constatat a fi ilicite. Or, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare.

În suportul concluziei enunțate, instanța de apel a reținut și proba confirmată prin ordinul nr. 37ef din 15 martie 2019 cu privire la revenirea în exercițiul funcției a lui Ruslan Țopa, prin care a fost abrogat ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr.165 ef din 18 aprilie 2008, în partea ce se referă la suspendarea provizorie și eliberarea din funcția de inspector superior al Secției Misiuni Speciale a Direcției Misiuni Speciale a Ministerului Afacerilor Interne a locotenentului-major de poliție Ruslan Țopa. S-a restabilit locotenentul-major de poliție Ruslan Țopa în funcția de inspector superior al Secției Misiuni Speciale a Direcției Misiuni Speciale a Ministerului Afacerilor Interne, considerându-l revenit în exercițiul funcției deținute.

Cu referire la pretenția apelantului privind încasarea sumei de 500 000 de lei cu titlu de diferență între prejudicial moral încasat de prima instanță, Colegiul a respins-o ca neîntemeiată, or, suma de 100 000 de lei reprezintă o măsură reparatorie corectă, pentru suferințele pricinuite apelantului sub aspectul tragerii ilegale la răspundere penală, fiind o sumă rezonabilă și echitabilă care corespunde prejudiciului real și efectiv produs lui Ruslan Țopa, conducându-se de prevederile Legii nr. 1545, a Codul civil, cât și prevederile art. 5 Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului.

La 15 septembrie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Ruslan Țopa a declarat recurs, prin care a solicitat casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi soluții de admitere a acțiunii în sensul declarat.

În motivarea recursului a invocat că instanțele de judecată au aplicat eronat și au încălcat normele de drept material și procedural, ceea ce a dus la soluționarea greșită a cauzei, au interpretat eronat legea precum și probele prezentate, iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

La 5 octombrie 2020, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi soluții de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că atât instanța de fond cât și instanța de apel urma să indice expres care anume act normativ justifică răspunderea statului.

Mai mult ca atât, a specificat că instanța de apel nu a luat în considerare hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 24 decembrie 2012, care prevede că examinarea corectitudinii procedurii penale nu ține de competența instanței civile, deoarece aceste chestiuni urmează a fi decise în cadrul procedurilor penale.

Totodată, s-a menționat că prevederile Legii nr. 1545 nu acordă dreptul în mod automat la prejudiciu moral, în lipsa dovezilor că persoana a suferit un prejudiciu în urma încălcării dreptului garantat de lege. Este important ca instanța să motiveze circumstanțele cauzei care justifică acordarea unei reparații, aceasta să nu fie teoretică și iluzorie.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 16 iulie 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei deciziei motivate prin scrisoarea de însoțire din 04 septembrie 2020 (f.d. 28-30, Vol. II).

Astfel, recursurile declarate la 15 septembrie 2020 și la 5 octombrie 2020 sunt în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 25 septembrie 2020 și la 9 octombrie 2020, prin scrisoarea de însoțire nr. 2ra-1541/2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererilor de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data recepționării (f.d. 39, 47 vol. II).

Astfel, la 1 noiembrie 2020, Ministerul Afacerilor Interne a depus referință, prin care a solicitat declararea ca inadmisibilă a recursului declarat de Ruslan Țopa.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Ruslan Țopa și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile ca inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Ruslan Țopa și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursurile declarate de Ruslan Țopa și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Ruslan Țopa și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, împotriva deciziei din 16 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat